

HEBREEEN

Inleiding deel 2

De superioriteit van Christus, Zijn
hoge priesterschap en de waarschuwingen
tegen terugkeer naar de tempeldienst.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/hebreeen/inleiding-deel-2

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Datering vóór de verwoesting van de tempel	2 min	4
2	Oordeelswaarschuwingen en Jeruzalems ondergang	4 min	5
3	Het nieuwe verbond met het trouwe Israël	3 min	7
4	Het verdwijnen van het oude tempelstelsel	2 min	8
5	Aansporing om bij Christus te blijven	2 min	10
6	Christus als Hogepriester en Gods laatste Woord	3 min	11
7	Christus boven de engelen van de wet	3 min	13
8	Christus biedt meer dan het oude verbond	2 min	15
9	De wet als schaduw van Christus	3 min	16
10	Het hemelse Jeruzalem en de gemeente	3 min	17
11	Christus vervult de Grote Verzoendag	4 min	19
12	Een Hogepriester uit Juda in plaats van Levi	2 min	21
13	Het priesterschap naar de orde van Melchizedek	3 min	22
14	Volmaaktheid en een gereinigd geweten	4 min	24

15	Christus door lijden toegerust als Priester	2 min	26
16	Heiliging als groei of tweede genadewerk	5 min	28
17	Heiliging als apart gezet zijn voor God	3 min	30
18	Israëls ongeloof als waarschuwing voor afval	2 min	31
19	Christus verlaten: voorrechten en oordeel	2 min	33
	Om verder te lezen		34

1

Datering vóór de verwoesting van de tempel

We gaan verder met onze inleiding op Hebreeën en ronden die hier af. Het is vaak nuttig, en in dit geval bijzonder nuttig, om te weten wanneer het boek Hebreeën is geschreven. Ik geloof dat er overtuigend bewijs is dat het geschreven is vóór de verwoesting van Jeruzalem en de tempel, vóór het jaar 70 na Christus. Ik heb al gezegd dat de voornaamste redenen daarvoor zijn dat de lezers blijkbaar in de verleiding kwamen om terug te keren naar de tempeldienst en zich voor hun verzoeningsrituelen enzovoort weer op het Aäronitische priesterschap te richten.

Na het jaar 70 na Christus, toen de tempel door de Romeinen was verwoest, stelde het Aäronitische priesterschap niets meer voor. Er was geen altaar. Er was geen tempel. Er waren geen offers, en die zijn er sindsdien in Israël ook niet meer geweest. Dat hele offerstelsel kwam tot een einde. Het feit dat dit voor de lezers nog een actuele kwestie is, lijkt dus duidelijk te maken dat de tempel nog overeind staat. Maar dat hij niet lang meer overeind zou staan, lijkt de schrijver op verschillende plaatsen te bevestigen.

Natuurlijk weten we niet hoelang 'lang' zou zijn. Als dit al in, laten we zeggen, het jaar 60 na Christus is geschreven, zou hij nog steeds hebben kunnen zeggen dat dit binnenkort gaat verdwijnen. Tien jaar is tenslotte niet lang als je het hebt over het einde van een instelling die al 1400 jaar bestaat. We kunnen dus zeggen: ergens vóór het jaar 70 na Christus. We kunnen niet echt zeggen hoelang daarvoor. De schrijver had het idee dat het vrij binnenkort allemaal ten onder zou gaan.

2

Oordeelswaarschuwingen en Jeruzalems ondergang

Als dat zo is, betekent dit het volgende. Wanneer we kijken naar sommige passages over oordeel, vurige toorn enzovoort, die over die lezers zullen komen als ze naar dat stelsel teruggaan, gaat het hier misschien niet over het eschatologische oordeel. Ik geloof beslist dat de schrijver volledig geloofde in het eschatologische oordeel en de poel van vuur en dat alles. Toch is dat misschien niet wat hij voor ogen heeft wanneer hij deze mensen waarschuwt voor het gevaar van terugkeren naar een stelsel dat zal worden platgebrand.

Zoals we weten uit wat Josephus ons vertelt, werd niet alleen de tempel platgebrand. Ook honderdduizenden Joodse mensen kwamen om in de branden in de stad en in de tempel. Met andere woorden, de stad gaat een vernietigende vuurzee tegemoet. Het hele stelsel ook. Het hele volk ook. Zijn tempel gaat ten onder. De Joden, de priesters, zullen worden afgeslacht enzovoort, misschien niet lang nadat dit geschreven werd.

Als dat zo is, is dit echt een slecht moment om terug te keren naar de tempeldienst, want dan raak je van de regen in de drup, of eigenlijk van de braadpan in het vuur. Daar komt het in wezen op neer, bijna letterlijk. Als ze in de braadpan zitten doordat ze vervolgd worden omdat ze christenen zijn, dan springen ze bij hun terugkeer naar Jeruzalem het vuur zelf in.

We zagen in Hebreeën 10, vers 27, hoewel we niet al deze woorden hebben gelezen, dat iemand die naar dat stelsel teruggaat daar geen geldig offer zal vinden dat hem kan helpen. Maar wat zo iemand daar wel zal vinden, staat in vers 27:

maar slechts een verschrikkelijke verwachting van oordeel en verzengend vuur, dat de tegenstanders zal verslinden.

HEBREEËN 10:27

Dat zullen ze aantreffen als ze op dit moment terugkeren naar het stelsel van de tempeldienst.

We zouden dat kunnen opvatten als een verwijzing naar de hel, en misschien staat hun dat ook te wachten. Na hun dood zouden ze ook de poel van vuur tegemoetgaan. Maar verwijzingen naar het oordeel die wij op de hel betrekken, kunnen in sommige gevallen, afhankelijk van de context, verwijzingen zijn naar een oordeel in dit leven. Daarmee wordt niet ontkend dat er daarna een hel is. Er wordt eenvoudigweg niet specifiek naar verwezen, maar gesproken over het onmiddellijke gevaar van een oordeel.

Ik geloof dat een groot deel van het Nieuwe Testament, vooral wat Jezus heeft gezegd en de gedeelten die aan Joodse mensen zijn geschreven, deze waarschuwingen bevat over wat er binnenkort staat te gebeuren. Ik geloof dat alle boeken van het Nieuwe Testament, met de mogelijke uitzondering van Johannes en de drie brieven van Johannes, vóór het jaar 70 na Christus zijn geschreven. Wat Openbaring betreft is dat zeer omstreden, maar ook dat plaats ik vóór het jaar 70 na Christus.

Met andere woorden, wanneer je het Nieuwe Testament leest, lees je voornamelijk boeken die zijn geschreven voordat Jeruzalem werd verwoest. Wanneer je onderwijs, waarschuwingen of prediking leest die in die periode tot Joden gericht werden, gaat het vaak over die verschrikkelijke ramp die over hen zou komen.

Het zou zijn alsof je in Duitsland woonde en door profetie wist dat Hitler aan de macht zou komen, en tegen de Joden begon te prediken over deze verschrikkelijke Holocaust die eraan komt. Iemand die je uitgeschreven preken leest, zou kunnen zeggen: 'O, hij waarschuwt hen dat ze naar de hel zullen gaan.' Nou, misschien gaan die waarschuwingen daar niet specifiek over. Er kan daarna een hel zijn, maar je zou de Holocaust zeker in die termen kunnen beschrijven. Als je leest wat Josephus over de verwoesting van Jeruzalem heeft gezegd, dan is dat op zichzelf al een soort hel, aan deze kant van de hel.

3

Het nieuwe verbond met het trouwe Israël

Dus ik geloof dat als we kijken naar waarschuwingen die worden gegeven aan Joden die erover denken terug te keren naar de tempeldienst, de waarschuwingen over de verwoesting van Jeruzalem bijzonder relevant zijn. In hoofdstuk 8, vers 13, dat ik in onze vorige bijeenkomst heb genoemd, zien we dat de schrijver deze opmerking maakt nadat hij uitvoerig uit Jeremia 31 heeft geciteerd over het nieuwe verbond. Vers 13 van hoofdstuk 8.

Als Hij spreekt van een nieuw verbond, heeft Hij daarmee het eerste voor verouderd verklaard. En wat oud is verklaard en wat verouderd, staat op het punt te verdwijnen.

HEBREEËN 8:13

Het eerste is natuurlijk het verbond dat op de berg Sinaï werd gesloten en dat leidde tot de instelling van het offerstelsel, de tabernakel en het priesterschap. Dat eerste verbond is verouderd, zegt hij. Waarom? Omdat God een nieuw verbond heeft gesloten. Wanneer heeft Hij dat gedaan?

Laat ik dit er even bij zeggen, want er zijn christenen die het hierover niet met mij eens zijn. Ik weet niet goed waarom, want ik denk dat ze zich enigszins door hun eigen agenda laten leiden. Maar vooral messiaanse gelovigen en sommige soorten aanhangers van de bedelingenleer zeggen dat het nieuwe verbond nog niet is ingesteld, omdat Jeremia zei dat het nieuwe verbond met het huis van Israël zou zijn. Ze zeggen dat wat wij het nieuwe verbond noemen met de gemeente is gesloten, maar dat er ook nog een nieuw verbond met Israël moet komen. Er zijn dus mensen die betogen dat het nieuwe verbond waarover Jeremia sprak nog niet tot stand is gekomen, omdat Israël nog geen deel heeft gekregen aan dit verschijnsel van het nieuwe verbond.

Maar zoals ik het begrijp, heeft Jezus het nieuwe verbond wel degelijk met Israël gesloten, met het overblijfsel van Israël. Zij waren met Hem in de bovenzaal, het trouwe overblijfsel. Jezus zei:

Evenzo nam Hij ook de drinkbeker na het gebruiken van de maaltijd en zei: Deze drinkbeker is het nieuwe testament in Mijn bloed, dat voor u vergoten wordt.

LUKAS 22:20

Dat is net als bij Mozes, die het volk met het bloed van stieren en bokken besprenkelde en zei:

‘Dit is het verbond. Dit is het bloed van het verbond.’ En zo wordt in een van de Evangeliën verteld dat Jezus de beker rondgaf en zei:

Dit is het bloed van het nieuwe verbond.

Ik geloof dus dat Jezus het nieuwe verbond wel degelijk met het overblijfsel van Israël heeft ingesteld. Dat waren toevallig mensen die wij nu discipelen noemen. In Zijn tijd waren het gewoon Israëlieten die trouw waren aan de Messias, en dat is de definitie van het trouwe overblijfsel. God heeft het nieuwe verbond dus wel degelijk met de getrouwen in Israël gesloten. En dat aantal groeide natuurlijk kort daarna tot duizenden: trouwe Joden die op de Pinksterdag en daarna tot Christus kwamen.

4

Het verdwijnen van het oude tempelstelsel

Nu staat hier:

Door het een nieuw verbond te noemen, heeft Hij het eerste achterhaald gemaakt.

Vervolgens zegt hij dit:

Als Hij spreekt van een nieuw verbond, heeft Hij daarmee het eerste voor verouderd verklaard. En wat oud is verklaard en wat veroudert, staat op het punt te verdwijnen.

HEBREEËN 8:13

Het oude verbond was verouderd, maar het was nog niet verdwenen. Er stond nog steeds een tempel. Er waren nog steeds priesters die offers brachten. Maar ook dat zou binnen afzienbare tijd verdwijnen.

We hebben hier dus een ogenschijnlijk vrij duidelijke toespeling op de spoedige vernietiging van het tempelstelsel. En persoonlijk denk ik, zoals ik eerder al zei, dat hij ook op de spoedige vernietiging van Jeruzalem doelt wanneer hij zegt dat wij geen blijvende stad hebben. Hij zegt:

Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige.

HEBREEËN 13:14

Ook in dit geval doelt hij daarop. Dat staat vooral in hoofdstuk 13, vers 14.

Hebreeën 13:14:

Want hier hebben we geen stad die blijft bestaan.

Men zal Jeruzalem als de eeuwige stad hebben beschouwd, maar het zou geen eeuwige stad zijn. Ze zou worden neergehaald en afgebrand en afgebroken.

Jezus antwoordde en zei tegen hen: Ziet u dit alles? Voorwaar, Ik zeg u: hier zal niet één steen op de andere steen gelaten worden die niet afgebroken zal worden.

MATTHEÛS 24:2

zei Jezus. En ik denk dus dat de auteur zo sterk op de urgentie aandringt omdat hij als het ware in de schaduw van deze naderende holocaust schrijft. Daarom onderbreekt hij op vijf verschillende momenten zijn hoofdbetoog om hen te waarschuwen: ‘Ga daar niet naar terug. Je loopt een boomversnipperaar in, een houtversnipperaar. Je zult aan stukken worden gescheurd, tot bloedens toe worden verwond en worden verbrand.’ Het is een verschrikkelijke, afschuwelijke situatie om naar terug te gaan. Denk er zelfs niet aan.

5

Aansporing om bij Christus te blijven

En daarom is dit dus geschreven. Het is geschreven om hen aan te sporen te volharden in het christelijke geloof in plaats van terug te gaan. Aansporing, in hoofdstuk 13. Het woord ‘aansporen’ betekent ‘bemoedigen’. Het Griekse woord achter dat woord ‘aansporen’ betekent letterlijk ‘bemoedigen’. En in hoofdstuk 13, vers 22, zegt de auteur:

Overigens roep ik u ertoe op, broeders, deze woorden van vermaning te verdragen, ook al heb ik u slechts in het kort geschreven.

HEBREEËN 13:22

Dat wil zeggen, van bemoediging.

Deze hele brief wordt gezien als een enigszins beknopte bemoediging. Waartoe? Om niet af te vallen. Om niet achteruit te gaan. Om met Christus vooruit te gaan en te volharden in het geloof in Christus.

Ik heb al enkele dingen genoemd die hierna in je aantekeningen staan, en dat is de benadering die de auteur kiest om zijn betoog te onderbouwen. Ten eerste benadrukt hij de superioriteit en het definitieve karakter van Christus en Zijn werk. Dat wil zeggen: het heeft geen zin om terug te gaan naar een minderwaardig stelsel wanneer je in Christus al hebt gevonden wat daar zo ver bovenuit gaat.

Hij legt ook het verband uit tussen de voorzieningen voor verzoening in het Oude Testament en het Nieuwe Testament. Daarbij gaat het voornamelijk om een tegenstelling tussen de Grote Verzoendag in het Oude Testament, in hoofdstuk 9 en 10, en datgene wat daarvan de vervulling in Christus is. Het voornaamste verschil is dat de oudtestamentische Grote Verzoendag herhaald moest worden, omdat die nooit werkelijk iets definitief afhandelde. Maar Jezus stierf eens en voor altijd. Dat bracht een definitieve oplossing, en Hij hoeft het niet te herhalen. Hij ging zitten.

maar deze Priester is, nadat Hij één slachtoffer voor de zonden geofferd had, tot in eeuwigheid gezeten aan de rechter hand van God.

HEBREEËN 10:12

Dat betekent dat er niets meer te doen was. Zijn offer is totaal en volledig. Natuurlijk moeten ze zich daar niet van afkeren en teruggaan naar de tempel, waar geen offers meer zijn die God zal aanvaarden. Ook geeft hij, zoals ik al zei, behoorlijk wat ernstige waarschuwingen over de gevaren van terugvallen en niet vooruitgaan.

6

Christus als Hogepriester en Gods laatste Woord

Het boek Hebreeën levert één kenmerkende bijdrage die je in geen enkel ander Bijbelboek vindt, en dat is het hogepriesterschap van Jezus: dat Jezus Hogepriester is. In het Oude Testament staan daar natuurlijk toespelingen op. We hebben het hele priesterschap van Aäron en hun kleding en dat soort dingen. Zelfs hun rituelen zien we als typen en schaduwen van de functie van Jezus. Maar ik weet niet of de Joden dat zo zouden hebben begrepen. Dat is iets wat we alleen achteraf begrijpen, nadat ons is verteld dat Jezus onze Hogepriester is. Het is Hebreeën dat ons dat vertelt. Dan kunnen we dat in die dingen uit het Oude Testament zien. Ik weet niet of we daar zelf op zouden zijn gekomen.

Er staat in Romeinen 8 één verwijzing naar het feit dat Christus voor ons pleit. Hij noemt niet specifiek priesterlijke voorbede, en priesters waren niet de enigen die voorbede deden. Profeten deden dat soms ook. Maar Paulus zegt in Romeinen 8 wel dat Christus voor ons pleit, en dat staat ook in Hebreeën. Het is heel waarschijnlijk dat hij in Romeinen aan de priesterlijke bediening van Christus denkt, maar hij werkt dat niet uit. In Hebreeën wordt het echter heel uitvoerig uitgewerkt. Dat Christus onze Hogepriester is, is werkelijk het hoogtepunt van Hebreeën en de kenmerkende bijdrage die het aan onze theologie levert.

Laat ik gaandeweg enkele thema's in het boek bespreken. Het eerste thema dat we tegenkomen, is dat Christus de hoogste en de definitieve is. In de eerste verzen wijst hij erop:

Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaders gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon, Die Hij Erfgenaam gemaakt heeft van alles, door Wie Hij ook de wereld gemaakt heeft.

HEBREEËN 1:1-2

Vervolgens maakt hij het heel duidelijk: Jezus is het hoogste en definitieve Woord van God, omdat:

Hij, Die de afstraling van Gods heerlijkheid is en de afdruk van Zijn zelfstandigheid, Die alle dingen draagt door Zijn krachtig woord, heeft, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet aan de rechter hand van de Majesteit in de hoogste hemelen.

HEBREEËN 1:3

Hij gaat verder en stapelt nog meer lofbetuigingen op Christus om erop te wijzen dat Christus de hoogste en de definitieve is.

Jesaja was een groot profeet. Hij was niet de hoogste en de definitieve. Elia was voor de Joden de vorst van de profeten. Maar hij was niet de hoogste en de definitieve, en ook niet de laatste. Mozes was geweldig. Jozua bewonderenswaardig. Maar zij waren niet de hoogste en de definitieve. De hoogste en de definitieve is Christus:

Die precies laat zien wie God is en Zijn glorie helder laat stralen.

Dat is het punt dat hij in de eerste drie verzen maakt. Dat Christus de hoogste en de definitieve is, betekent dus niet alleen dat Hij boven de anderen staat, maar ook dat Hij de laatste is. Hij heeft alle anderen overbodig gemaakt.

7

Christus boven de engelen van de wet

Hij laat zien dat Christus boven een aantal belangrijke wezens staat, die allemaal van betekenis zijn voor de Joodse wet en het aanzien daarvan. In hoofdstuk 1, vers 4 tot en met 14, en hoofdstuk 2, vers 5 tot en met 18, spreekt hij over de engelen. Vooral in hoofdstuk 1 gaat het erover hoe ver Jezus boven de engelen staat. Hij is een Zoon, terwijl zij dienaren zijn die dienst verrichten. Zij zijn dienaren in Gods huisgezin. Hij is de Zoon. Zoals een zoon ongelooflijk veel rechten heeft vergeleken met de dienaren in het huisgezin, zo is Christus zoveel groter dan de engelen.

Waarom brengt hij dit ter sprake? Omdat de Joden een overlevering hadden, die eigenlijk niet uitdrukkelijk in Exodus wordt genoemd, dat de engelen bij de berg Sinai als bemiddelaars optraden. Dit lijkt waar te zijn. Stefanus verwees ernaar in zijn toespraak in Handelingen 7. Hij vermeldde:

U, die de wet ontvangen hebt door de dienst van engelen,

HANDELINGEN 7:53 (GEDEELTELIJK)

In Galaten noemt Paulus ook dat de engelen een rol speelden bij het geven van de wet. In Hebreeën hoofdstuk 2 lijkt de schrijver van Hebreeën dat eveneens te zeggen.

In Hebreeën hoofdstuk 2 moeten we ook vers 2 hebben:

Want als het woord dat door engelen gesproken werd, al bindend was en elke overtreding en ongehoorzaamheid rechtvaardige vergelding ontving,

HEBREEËN 2:2

En dan gaat het natuurlijk om een veel groter getuigenis van Christus en Zijn apostelen.

Maar let op:

Want als het woord dat door engelen gesproken werd, al bindend was en elke overtreding en ongehoorzaamheid rechtvaardige vergelding ontving, hoe zullen wij dan ontvluchten, als wij zo'n grote zaligheid veronachtzamen, die in het begin door de Heere is verkondigd, en die aan ons is bevestigd door hen die Hem gehoord hebben.

HEBREEËN 2:2-3

Je zou kunnen zeggen: 'Nou, dat slaat gewoon op de keren dat engelen neerdaalden en bevelen gaven, zoals aan Lot om Sodom te verlaten, of zoiets.' Nee, daar gaat het niet om. Hij verwijst naar het feit dat men geloofde dat engelen betrokken waren geweest bij het geven van de wet. Let erop dat het door engelen gesproken woord vaststond, en dat iedereen die het ongehoorzaam was de gevolgen moest ondergaan die in de wet waren voorgeschreven. Hij verwijst naar de wettelijke gevolgen van het overtreden van de wet. Hij noemt het:

de boodschap die door engelen is uitgesproken.

Zoals ik al zei, noemen Galaten en Handelingen 7 ook engelen in verband daarmee. Daarom krijgen de engelen hier aan het begin zoveel aandacht.

We kunnen erop wijzen dat in het eerste vers van hoofdstuk 1 impliciet wordt gezegd dat Jezus ver boven de profeten staat, omdat:

Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaderen gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon, Die Hij Erfgenaam gemaakt heeft van alles, door Wie Hij ook de wereld gemaakt heeft.

HEBREEËN 1:1-2

Maar nu niet meer.

8

Christus biedt meer dan het oude verbond

Nu staat Hij boven de engelen, die ook met het geven van de wet in verband worden gebracht. Vervolgens wordt Mozes er afzonderlijk uitgelicht, die natuurlijk het meest rechtstreeks betrokken is bij het geven van de wet. In hoofdstuk 3, vers 2 tot en met 6, spreekt hij erover dat Christus boven Mozes staat. In hoofdstuk 4 gaat het erover dat Christus boven Jozua staat. Dat komt vooral doordat Jozua Israël wel rust gaf door hen Kanaän binnen te brengen, maar die rust was niet zo goed als de rust die Jezus ons geeft. Dus Hij staat boven Jozua. Dat staat in hoofdstuk 4. Dan spreekt hij natuurlijk over het priesterschap, het oudtestamentische priesterschap dat van Aäron afstamt. Dit krijgt veel aandacht. Hoofdstuk 4 en 5 gaan erover. Daar staat een tussengedeelte. Vervolgens komt hij erop terug aan het einde van hoofdstuk 6 en in heel hoofdstuk 7. Hier wordt het priesterschap van Melchizedek uiteengezet.

Dan wordt er in hoofdstuk 8 en 9 een betere tabernakel genoemd, met daarin een beter heilige der heiligen. Jezus bracht een offer van Zijn eigen bloed in een beter heilige der heiligen in de hemel, beter dan dat op aarde. Er is een beter verbond. Daar hebben we net over gelezen in hoofdstuk 8. Er is een beter offer, Christus Zelf. Hoofdstuk 9 en 10 bespreken dit in de context van de Grote Verzoendag. De offers die de priesters daar

brachten, waren minder dan het offer dat Christus van Zichzelf bracht. Om de eenvoudige reden dat Christus het nooit opnieuw hoefde te doen. Zijn offer was goed genoeg voor alle tijden. Dat gold niet voor de offers van het Oude Testament.

Dan is er ook een beter altaar, dat helemaal aan het einde wordt genoemd.

Wij hebben een Altaar waarvan zij die in de tabernakel dienen, niet bevoegd zijn te eten.

HEBREEËN 13:10

Ik zou denken dat hij daar misschien, vanuit de gedachtewereld van de vroege christenen, naar de avondmaalstafel verwijst. Want de vroege christenen aten daar natuurlijk van Christus, zoals zij dat zagen, terwijl de priesters bij het altaar de lichamen van de dieren aten. Wij eten van Christus, niet van een dierenkadaver. Zo betoogt hij dat Christus de uiteindelijke vervulling is.

9

De wet als schaduw van Christus

Hij spreekt ook over dingen in het Oude Testament als schaduwen tegenover de werkelijkheid zelf. Dit is opnieuw een gedachte van Paulus. In Kolossenzen hoofdstuk 2 introduceert Paulus dit idee van schaduwen tegenover de werkelijkheid zelf, Kolossenzen 2:16–17. Daarmee wordt hetzelfde punt gemaakt als door de schrijver van Hebreeën: dat de wet, vooral de ceremoniën van de wet, een schaduw was. Dat staat in Kolossenzen 2:16–17. Er staat:

Laat dus niemand u veroordelen inzake eten of drinken, of op het punt van een feestdag, een nieuwe maan of de sabbatten. Deze zaken zijn een schaduw van de toekomstige dingen, maar het lichaam is van Christus.

KOLOSSENZEN 2:16-17

‘Het lichaam’, staat er in het Grieks. Het verschil tussen een lichaam en een schaduw is opmerkelijk. Een lichaam is iets. Een schaduw is niets. Als een schaduw al iets is, dan is het de afwezigheid van iets. Het is de afwezigheid van licht. Als je in het licht staat en je hebt een schaduw, dan is de schaduw de plek waar het licht niet is. Toch is de schaduw een soort silhouet. Hij lijkt in sommige opzichten op het lichaam. Hij heeft dezelfde algemene vorm, maar hij is niet iets. Hij beeldt alleen het lichaam af. Hij is een afbeelding van het lichaam. Het lichaam is de werkelijkheid zelf.

Dus de wetten, de ceremoniële wetten, waren een schaduw. Ze zijn als een afbeelding van Christus. Hij is de werkelijkheid zelf. Daarom wil je natuurlijk niet teruggaan om een relatie te hebben met de schaduw, die niets is. Je wilt je relatie voortzetten met Christus, Die de werkelijkheid zelf is.

Zo zien we dat de sabbat en Kanaän, de rust van de sabbat en de rust van Kanaän, worden behandeld als een schaduw van de rust die Christus geeft. Wij rusten in Christus. Dit staat in hoofdstuk 4, en ook in hoofdstuk 11.

Melchizedek wordt behandeld, althans zo zien veel geleerden het, als een voorafbeelding of een schaduw van Christus. Zelf heb ik een andere opvatting. Mijn opvatting is dat Melchizedek Christus is. We zullen beide opvattingen en de argumenten daarvoor bespreken wanneer we bij hoofdstuk 7 komen. Maar veel mensen denken dat de man Melchizedek in het Oude Testament, die Abraham ontmoette, gewoon een mens was. Maar hij was dan een soort voorafbeelding en een schaduw van Christus. Ik denk dat hij iets meer was dan dat. Ik denk dat hij is wat we een theofanie noemen.

10

Het hemelse Jeruzalem en de gemeente

De tabernakel en de Grote Verzoendag worden als schaduwen behandeld. Het woord ‘schaduw’ zelf wordt door de schrijver van Hebreeën in hoofdstuk 8 en 9 gebruikt. Ze zijn een schaduw van de hemelse dingen. En Sion of Jeruzalem, dat in de laatste

hoofdstukken verschillende keren wordt genoemd, lijkt een verwijzing naar de gemeente te zijn. Hij ziet de letterlijke stad Jeruzalem en de berg Sion dus als een schaduw of een voorafbeelding van het geestelijke.

We zien dit vooral in Hebreeën 12, vers 22 tot en met 24, waar hij zegt:

Maar u bent genaderd tot de berg Sion en tot de stad van de levende God, tot het hemelse Jeruzalem en tot tienduizendtallen van engelen, tot een feestelijke vergadering en de gemeente van de eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God, de Rechter over allen, en tot de geesten van de rechtvaardigen, die tot volmaaktheid zijn gekomen, en tot de Middelaar van het nieuwe verbond, Jezus, en tot het bloed van de besprenkeling, dat van betere dingen spreekt dan dat van Abel.

HEBREEËN 12:22-24

Jullie christenen zijn tot de berg Sion gekomen. Hij heeft het hier niet over naar de natuurlijke berg Sion komen, want daar moedigt hij hen niet eens toe aan. Hij zegt:

tot de stad van de levende God, tot het hemelse Jeruzalem

HEBREEËN 12:22 (GEDEELTELIJK)

Hij heeft het hier dus niet over het aardse Jeruzalem. Hij heeft het over een geestelijk Sion, een geestelijke stad van de levende God, een hemels Jeruzalem.

En kijk naar vers 23:

Naar de grote bijeenkomst en de gemeente van de eerstgeborenen die in de hemel ingeschreven staan.

De Eerstgeborene is Jezus. Wij zijn tot de gemeente van Jezus gekomen.

[Vertalersnoot: De spreker vat het Engelse ‘the firstborn’ hier op als enkelvoud en betreft het op Jezus. De HSV gebruikt in het aangehaalde vers het meervoud ‘eerstgeborenen’.] Dat is wat hij de stad van God noemt, het hemelse Jeruzalem. Hij duidt die aan als de algemene vergadering en gemeente van de Eerstgeborene, die in de hemel ingeschreven zijn. Het lijkt er dus op dat het geestelijke Jeruzalem de werkelijkheid is. En het fysieke Jeruzalem van het Oude Testament was, net als het altaar en de tempel en de dingen daar, een voorafbeelding van iets geestelijks, iets groters, iets blijvenders.

Hij sprak ook over het definitieve karakter van het werk van Christus, niet alleen over het definitieve karakter van de openbaring van Christus.

We hebben aan het begin genoemd dat Jezus de definitieve openbaring van God is. Maar Zijn werk is het definitieve werk van behoud. Dat komt op heel wat plaatsen naar voren: hoofdstuk 1, 9 en 10. De versnummers staan daar in je aantekeningen. We zullen die nu niet bekijken.

11

Christus vervult de Grote Verzoendag

Over het hogepriesterschap van Christus zijn hier een paar dingen belangrijk, aangezien de belangrijkste bijdrage van het boek over Christus als onze Hogepriester gaat. Het ene richt zich op Christus Zelf als een hogere Hogepriester, het andere op de specifieke taak om een offer te brengen en op de superioriteit van Zijn offer.

We weten dat er binnen het offersysteem elke dag van de week offers werden gebracht. De priesters brachten elke ochtend wat ze het voortdurende brandoffer noemden, en elke avond het voortdurende brandoffer. Zolang de tempel er stond, ging er geen dag voorbij zonder dat dit gebeurde. Op de sabbat verdubbelden ze het. Op de doordeweekse dagen was het één lam in de ochtend en één lam in de avond. Op de sabbat waren het twee lammeren in de ochtend en twee lammeren in de avond. Maar het gebeurde elke dag, een voortdurend brandoffer.

Er waren ook offers die bij bepaalde gelegenheden tijdens de feesten werden gebracht. Wanneer een Jood dat wilde, kon hij een offer naar de tempel brengen als hij de behoefte voelde om God te danken of verzoening te doen voor een zonde, of wat dan ook. Maar de schrijver van Hebreeën spreekt niet zo veel over al die offers. Hij richt zich op die ene gelegenheid per jaar, de Grote Verzoendag, waarop bepaalde offers werden gebracht. De hogepriester nam het bloed daarvan mee naar het heilige der heiligen en sprenkelde het op het verzoendeksel. Wanneer de schrijver het over de offers heeft, heeft hij het meestal daarover.

Jezus wordt dus voorgesteld als de Hogepriester. Wat een hogepriester op de Grote Verzoendag doet, is het heilige der heiligen binnengaan, achter het voorhangsel. Hij sprenkelt bloed op het verzoendeksel en komt dan weer naar buiten. De schrijver van Hebreeën behandelt Christus en Zijn werk, Zijn functie als Hogepriester, als het tegenbeeld of de vervulling van de schaduw, van het type van de Grote Verzoendag.

Nogmaals, de hogepriester gaat op de Grote Verzoendag naar binnen, achter het voorhangsel, en komt dan weer naar buiten. De schrijver van Hebreeën spreekt in hoofdstuk 9 alsof Jezus het heilige der heiligen in de hemel binnenging toen Hij door de wolken opvoer. Zoals we zullen zien wanneer we dat hoofdstuk bestuderen, ging Jezus de hemel zelf binnen. De schrijver zegt:

Want Christus is niet binnengegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is en dat een tegenbeeld is van het ware, maar in de hemel zelf, om nu voor het aangezicht van God te verschijnen voor ons,

HEBREEËN 9:24

Aan het einde van hoofdstuk 9 staat dan dat we wachten tot Hij weer naar buiten komt.

zo zal ook Christus, Die eenmaal geofferd is om de zonden van velen weg te dragen, voor de tweede keer zonder zonde gezien worden door hen die Hem verwachten tot zaligheid.

HEBREEËN 9:28

zegt hij aan het einde van hoofdstuk 9.

Het lijkt er dus op dat de schrijver de Grote Verzoendag, Jom Kipoer, in het Joodse ritueel dat in Leviticus 16 wordt beschreven, ziet als een uitbeelding van het hele tijdperk van de gemeente. Jezus ging het heilige der heiligen binnen toen Hij ten hemel voer. Bij Zijn wederkomst zal Hij uit het heilige der heiligen naar buiten komen. In de tussentijd is Hij in het heilige der heiligen om voor ons te pleiten, zoals de hogepriester dat deed tussen het moment waarop hij naar binnen ging en het moment waarop hij naar buiten kwam.

Zowel Paulus in Romeinen als deze schrijver stellen Christus voor als Iemand Die de hemel is binnengegaan en nu voor ons pleit en uiteindelijk weer naar buiten komt, terugkomt. Het hele tijdperk van de gemeente, van de hemelvaart van Christus tot de terugkeer van Christus, is de vervulling, het lichaam, de werkelijkheid van die schaduw, van dat ritueel dat die priester eenmaal per jaar uitvoerde. Zo sluit de Grote Verzoendag daarop aan.

12

Een Hogepriester uit Juda in plaats van Levi

Wat nu het hogepriesterschap van Jezus betreft, gaat de schrijver heel vernuftig te werk. Hij weet dat het een behoorlijke uitdaging zal zijn als hij met een groep Joden over Jezus als Hogepriester gaat spreken. Eén obstakel dat hij moet overwinnen, is dat Jezus geen Leviet was. De Joden aanvaardden nooit priesters die geen Levieten waren. Je moest een Leviet zijn. Niet alleen uit de stam Levi; je moest specifiek van Aäron afstammen, als een van zijn zonen. Jezus stamde helemaal niet van Aäron of van de Levieten af. Hij komt uit de stam Juda, de verkeerde stam.

De schrijver noemt dat zelfs in hoofdstuk 7.

Het is immers overduidelijk dat onze Heere van Juda afstamt, over welke stam Mozes niets gezegd heeft in verband met het priesterschap.

HEBREEËN 7:14

zegt hij. Hij wil zijn lezers ervan overtuigen dat Jezus voor ons de definitieve, blijvende en uiteindelijke Hogepriester is. Met dat doel voor ogen moet hij minstens één hindernis overwinnen. Die is dat Jezus geen priester had kunnen zijn. Door Zijn geboorte kwam Hij daarvoor niet in aanmerking.

Waarom heeft God Jezus dan niet als Leviet geboren laten worden? Twee redenen. Ten eerste zou Hij dan niet van David afstammen. Zijn Messiasschap is nog fundamenteler dan Zijn priesterschap. Maar Hij moest van Juda afstammen, van David. Bovendien was het niet nodig dat Hij uit de lijn van Levi geboren werd om priester te kunnen zijn, want Hij kwam niet gewoon als de volgende Levitische priester. Hij kwam om het priesterschap in iets anders te veranderen.

Dat staat ook in Hebreeën hoofdstuk 7. Ik denk dat het in vers 12 staat. Hij zegt:

Als het priesterschap verandert, vindt er immers ook noodzakelijkerwijs een verandering van de wet plaats.

HEBREEËN 7:12

Het hele wettelijke stelsel verandert. Dat is ook noodzakelijk als je een priester krijgt die geen Leviet is. En Jezus is geen Leviet. Hij stelt echter geen nieuw priesterschap in naar de ordening van Juda, de stam waaruit Hij kwam. Hij begint iets heel anders, naar de ordening van Melchizedek.

13

Het priesterschap naar de orde van Melchizedek

Dat Jezus voor dit priesterschap in aanmerking zou komen en dat het een hoger priesterschap zou zijn dan dat van Aäron, dat moet hij nu aantonen tegenover een sceptisch Joods publiek dat erover denkt Christus weer de rug toe te keren. Daarom bouwt hij vanuit het Oude Testament een heel sterk betoog op, vanuit de weinige dingen die we over Melchizedek weten. We hebben maar drie of vier verzen over Melchizedek in Genesis 14. We hebben één vers over hem in Psalm 110, vers 4. In het

hele Oude Testament hebben we verder niets. Melchizedek wordt niet genoemd, er wordt niet op hem gezinspeeld. Hij is een van de minst bekende namen in alle verhalen van het Oude Testament.

Toch vindt de schrijver in de uitspraak van Psalm 110:4 dat:

**De HEERE heeft gezworen en Hij zal er geen berouw van hebben:
U bent Priester voor eeuwig, naar de ordening van Melchizedek.**

PSALMEN 110:4

Dan gaat hem een licht op. Hij zegt: dit is niet de orde van Aäron. De Messias behoort tot een andere orde, de orde van Melchizedek. Maar wie is hij? Wie is Melchizedek? Dat kunnen we maar beter eens onderzoeken, zegt de schrijver. Daar hebben we het een en ander over te zeggen. En dat doet hij ook. Hij heeft er heel veel over te zeggen. Hij neemt eigenlijk elk klein gegeven dat we uit Genesis 14 over Melchizedek hebben, en hij geeft het een betekenis die wijst in de richting van wat hij over Jezus wil zeggen.

Het priesterschap van Jezus berust dus op een andere orde dan het Joodse priesterschap: Melchizedek, niet Aäron. Christus is Priester naar de orde van Melchizedek. Het offer dat Christus in het ritueel van de Grote Verzoendag brengt, is een beter offer. Geen bloed van stieren en bokken, maar Zijn eigen bloed. Hij gaat naar binnen en doet beter voorbede voor ons dan de hogepriester dat kan.

Zo komt dat hele priesterlijke ritueel in verschillende hoofdstukken aan bod. Hij probeert het aan het einde van hoofdstuk 5 te introduceren. In vers 6 zegt hij:

**Zoals Hij ook op een andere plaats zegt: U bent Priester in
eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.**

HEBREEËN 5:6

Maar daar begint hij uit te wijken naar een van zijn tussengedeelten, dat doorloopt tot en met hoofdstuk 6. In wezen zegt hij:

Over hem hebben wij veel dingen te zeggen, die moeilijk zijn om uit te leggen, omdat u traag geworden bent in het horen.

HEBREEËN 5:11

Dan bedenkt hij zich en besluit hij het toch te proberen. Tegen de tijd dat hij bij hoofdstuk 7 komt, is hij er klaar voor om hier echt op in te gaan.

De hoofdstukken 7, 8, 9 en 10, vier hoofdstukken, zijn in wezen zijn bespreking van het hogepriesterschap van Christus. Hij noemt het hogepriesterschap in hoofdstuk 2 en in hoofdstuk 4 en in hoofdstuk 5, maar hij bespreekt het niet echt en werkt het niet uit tot de hoofdstukken 7, 8, 9 en 10. Hij werkt er in de eerdere hoofdstukken dus naartoe, maar hij gaat er eigenlijk pas halverwege het boek echt op in.

14

Volmaaktheid en een gereinigd geweten

Ik ga niet al die dingen doornemen. Maar er zijn een paar begrippen in Hebreeën die iets anders worden gebruikt dan we gewoonlijk misschien zouden denken. Het ene is het begrip volmaaktheid en het andere is het begrip heiliging.

Volmaaktheid is een woord dat in het Grieks volwassenheid kan betekenen, of volledigheid, of volmaaktheid zoals wij over volmaaktheid denken. Maar in sommige delen van de Bijbel, bijvoorbeeld op sommige plaatsen waar Paulus het gebruikt, en zelfs op sommige plaatsen in Hebreeën, lijkt het volwassenheid te betekenen. In hoofdstuk 6 van Hebreeën bijvoorbeeld zegt de King James:

‘Laten we verdergaan naar volmaaktheid.’ Een betere vertaling zou zijn: ‘naar volwassenheid’. Hij heeft het erover dat ze nog zuigelingen zijn en geen vast voedsel kunnen eten. Ze drinken alleen melk, zegt hij. Daarom zegt hij in Hebreeën 6:1:

Laten wij daarom het eerste onderwijs met betrekking tot Christus laten rusten, en doorgaan tot de volmaaktheid, zonder opnieuw het fundament te leggen van bekering van dode werken en van geloof in God,

HEBREEËN 6:1

Of ‘volwassenheid’, zoals het hier vertaald zou moeten worden.

Maar op andere plaatsen in Hebreeën lijkt het woord ‘volmaaktheid’, dat behoorlijk vaak voorkomt, over iets anders te spreken. Het gaat dan over de volmaaktheid van het geweten of de volledigheid van iets. In de meeste gevallen in Hebreeën zal hij het feit dat Christus Zijn werk van verzoening heeft voltooid en het geweten van de gelovige tot volmaaktheid heeft gebracht, tegenover de jaarlijkse vieringen van de Grote Verzoendag in Israël stellen. Die konden het geweten van die mensen nooit volmaakt maken, zegt hij.

Wat bedoelt hij daar nu mee? Wat hij bedoelt, kun je vrij eenvoudig zeggen. Onder de Joodse orde kwam het geweten nooit volledig tot rust. De hogepriester kwam aan het einde van de Grote Verzoendag uit de tempel. Iedereen verheugde zich dat hij nog leefde, dat God zijn dienst in het heilige der heiligen had aanvaard en dat God hun zonden opnieuw had vergeven. Alles was weer goed, maar slechts voor een jaar. Maar we zullen dit opnieuw moeten doen, want wat hij vandaag heeft gedaan, is niet blijvend. We zullen blijven zondigen en we zullen hem volgend jaar opnieuw voor ons naar binnen moeten laten gaan, en het jaar daarna en het jaar daarna en voor altijd. Met andere woorden, niemand kon ooit rust vinden in de gedachte dat er een voltooid werk was, dat mijn geweten eens en voor altijd gereinigd is. Nee, mijn geweten is op dit

moment gereinigd, maar volgend jaar zal ik weer te maken krijgen met nieuwe schuld die op mijn geweten drukt, en zal de hogepriester dit opnieuw voor mij moeten doen. Dat bedoelt de schrijver wanneer hij zegt dat:

Want de wet, die slechts een schaduw heeft van de toekomstige heils goederen en niet het wezen van de dingen zelf, kan nooit met dezelfde offers, die zij jaar in jaar uit ononderbroken brengen, hen die naderen tot volmaaktheid brengen. Zou er anders niet een einde gekomen zijn aan het offeren? Want zij die de dienst verrichtten, zouden zich dan in geen enkel opzicht meer bewust zijn van zonden, wanneer zij eens en voor altijd gereinigd waren.

HEBREEEN 10:1-2

Dat wil zeggen, hij zou nooit het gevoel hebben dat het helemaal klaar was, zo van: dit is afgehandeld. Mijn geweten is eens en voor altijd gereinigd. Hier hoef ik me nooit meer zorgen over te maken.

Daarin wordt gezegd dat het offer van Christus anders is. Want toen Christus voor ons stierf, stierf Hij voor al onze zonden, en ons geweten kan in zekere zin te allen tijde rein zijn voor God. Nu ontkent hij niet dat de Bijbel nog andere dingen over het geweten zegt, of dat het woord volmaaktheid ook op andere manieren gebruikt kan worden. Maar dit is waar het hem hier specifiek om gaat. Wanneer hij het woord volmaaktheid gebruikt, bedoelt hij meestal de volmaaktheid van het geweten. Al gebruikt hij het ook op andere manieren, zoals voor volwassenheid in hoofdstuk 6, vers 1.

15

Christus door lijden toegerust als Priester

Hij gebruikt het ook voor Christus, Die door lijden volmaakt werd gemaakt.

[Vertalersnoot: De spreker legt hier de Engelse formulering ‘made perfect’ uit. De HSV geeft dit in het volgende citaat weer met ‘heiligen’.]

Want het paste Hem, om Wie alle dingen zijn en door Wie alle dingen zijn, dat Hij, om veel kinderen tot heerlijkheid te brengen, de Leidsman van hun zaligheid door lijden zou heiligen.

HEBREEËN 2:10

Wat betekent dat? Ik denk dat het ook daar betekent: volledig. Het is niet zo dat Christus in moreel opzicht een onvolmaakt persoon was en door lijden vervolmaakt moest worden. Maar hoewel Christus alles was wat Hij kon zijn, was Hij nog niet volledig toegerust om Priester te zijn, omdat Hij niets te offeren had totdat Hij stierf. Toen Hij eenmaal gestorven was, had Hij Zijn bloed om in het heilige der heiligen in de hemel te offeren. Voordat Hij stierf, had Hij dat nog niet om te offeren. Hij was een volmaakt Mens, maar Hij was geen volmaakte Priester. Hij was de Zoon van God. Hij was zonder zonde. Hij was zo goed als een mens maar kan zijn. Maar Hij was niet zo goed als een priester maar kan zijn, omdat Hij niets te offeren had totdat Hij stierf.

Door te lijden werd Hij volledig toegerust.

Hoewel Hij de Zoon was, heeft Hij toch gehoorzaamheid geleerd uit wat Hij heeft geleden. En toen Hij volmaakt was geworden, is Hij voor allen die Hem gehoorzamen, een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden.

HEBREEËN 5:8-9

Dat wil zeggen: volledig Priester. Hij werd een volledige Priester door een offer te brengen. Het woord volmaakt, of volledig, of volwassen wordt in Hebreeën dus op verschillende manieren gebruikt, in verschillende verbanden. Maar meestal wil hij het vooral hebben over het volledig worden of de volmaaktheid van het geweten.

16

Heiliging als groei of tweede genadewerk

Dan is er ook het woord heiliging. Ik breng dit ter sprake omdat de schrijver van Hebreeën het woord heiliging volgens mij anders gebruikt dan wij gewend zijn. Wij spreken over ons behoud alsof het misschien drie aspecten heeft: rechtvaardiging, heiliging en verheerlijking. Zo wordt ons meestal theologie onderwezen, en dat is niet verkeerd. Er zijn drie aspecten van behoud.

Rechtvaardiging is het uitwissen van het register van onze schuld. God vergeeft ons onze zonden. We zijn gerechtvaardigd. We worden behandeld alsof we onschuldig zijn. Het is een juridische term. Het is zoiets als vrijgesproken. Vrijgesproken van misdrijven. Rechtvaardiging. Daarmee is de schuld van onze vroegere zonden al afgehandeld.

Er is ook heiliging, wat betekent dat je heilig gemaakt wordt. Het woord geheiligd betekent: heilig gemaakt. Christelijke theologen gebruiken die term meestal voor het proces waardoor God ons in ons gedrag tot heiligeren mensen maakt. We overwinnen de macht van de zonde in ons leven. We groeien in Christus, gaan meer op Christus lijken, worden heiliger. Onder evangelische christenen wordt heiliging dus meestal als een proces beschouwd.

Nu zijn er ook mensen, zoals de wesleyanen, waartoe de Kerk van de Nazarener, het Leger des Heils, de methodistische en de wesleyaanse kerkgenootschappen behoren. Zij geloven dat heiliging niet zozeer een proces is als wel een beslissende ervaring, een soort tweede genadewerk. Het komt vrijwel overeen met hoe pinksterchristenen de doop met de Heilige Geest begrijpen: als een tweede genadewerk, een stap verder dan alleen bekering, waardoor je er geestelijk op vooruitgaat.

De wesleyaanse theologie van John Wesley leerde dat je, nadat je christen bent geworden, een tweede genadewerk kunt ervaren, dat volledige heiliging wordt genoemd. Heiliging wordt beschouwd als iets wat eens en voor altijd gebeurt, wat je gewoon in een weekend ontvangt wanneer je wat tijd doorbrengt met bidden en vasten, en dan ontvang je het. Wanneer je het ontvangt, wordt je zondige natuur daadwerkelijk bij je weggenomen, en zondig je niet meer.

Nu geef ik dit niet verkeerd weer. Voor mensen die geen wesleyanen zijn, zoals ik, klinkt dat misschien vreemd. Misschien klinkt het zelfs als: ‘O, geloven die methodisten dat echt? Ik dacht dat ze normaler waren dan dat.’ Nou, ze zijn behoorlijk normaal, en de meesten van hen geloven het zelf eigenlijk ook niet zo sterk. Wesley zelf was er niet honderd procent zeker van. Hij zei dat hij nog nooit iemand had ontmoet die het had ervaren, en dat hij het zelf niet had ervaren, maar hij dacht dat het in de Schrift geleerd werd.

Maar ik heb wel mensen uit de Kerk van de Nazarener en dergelijke gekend die zeggen dat ze volledige heiliging hebben ontvangen. Zo nu en dan ontmoet je iemand die zegt dat hij al jaren niet meer gezondigd heeft, sinds hij geheiligd werd. Om die bewering vol te houden, moet je in de meeste gevallen zonde radicaal anders definiëren. Want de mensen die dat zeggen, zondigen vaak evenveel als jij of ik, maar ze noemen het niet zo.

De waarheid is dat er niets in de Bijbel staat dat specifiek een beslissende ervaring van heiliging belooft waarbij je je zondige natuur kwijtraakt. Ik weet niet waarom de wesleyanen daarmee gekomen zijn, want verder kan ik me op andere punten behoorlijk goed in hun theologie vinden. Het is een wat vreemde opvatting waarmee ze gekomen zijn, en die leeft nog steeds bij de kerkgenootschappen die hem volgen. Maar de schrijver van Hebreeën gebruikt het beslist niet op die manier. Toch lijkt de schrijver van Hebreeën het woord geheiligd ook niet te gebruiken zoals wij dat doen. De meesten van ons gebruiken het woord heiliging waarschijnlijk voor het proces van heiliger worden. Het is zeker zo dat de Bijbel over zo'n proces spreekt:

Wij allen nu, die met onbedekt gezicht de heerlijkheid van de Heere als in een spiegel aanschouwen, worden van gedaante veranderd naar hetzelfde beeld, van heerlijkheid tot heerlijkheid, zoals dit door de Geest van de Heere bewerkt wordt.

2 KORINTHE 3:18

maar dat wij, door ons in liefde aan de waarheid te houden, in alles toe zouden groeien naar Hem Die het Hoofd is, namelijk Christus.

EFEZE 4:15

Maar groei in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid, zowel nu als in de dag van de eeuwigheid. Amen.

2 PETRUS 3:18

en dat soort dingen. Groei is een verschijnsel waarover de Bijbel inderdaad als een proces spreekt. Alleen weet ik niet echt zeker of de Bijbel de term geheiligd gebruikt om over dat proces te spreken. Het is een werkelijkheid, maar ik weet niet zeker of dat het etiket is dat de Bijbel eraan geeft. In Hebreeën in elk geval niet.

17

Heiliging als apart gezet zijn voor God

Als Paulus het woord geheiligd gebruikt zoals wij dat doen, doet de schrijver van Hebreeën dat niet. De schrijver van Hebreeën gebruikt het woord geheiligd meer zoals wij het woord gerechtvaardigd gebruiken. Geheiligd zijn betekent dat je voor God apart gezet bent. De schrijver gebruikt het woord om te spreken over degenen die behouden zijn. Zij zijn voor God apart gezet. Wanneer hij in Hebreeën spreekt over geheiligd zijn, heeft hij het niet zozeer over je gedrag als wel over je positie: God heeft je apart gezet, in een andere categorie dan andere mensen. Je gedrag zou daarmee in overeenstemming moeten zijn, maar daar heeft hij het op die plaats niet over.

Er zijn andere plaatsen waar dat wel gebeurt. In 1 Petrus 1:14 zegt hij:

Word als gehoorzame kinderen niet gelijkvormig aan de begeerten die er vroeger in de tijd van uw onwetendheid waren.

1 PETRUS 1:14

Daar heeft hij het over gedrag. Maar het woord heilig op zichzelf gaat in zijn voornaamste betekenis niet noodzakelijk over gedrag, maar eerder over apart gezet zijn. Over op een bijzondere manier aan God toebehoren, zoals anderen dat niet doen. Net zoals de tempel een heilig gebouw was. Dat had niets te maken met hoe het zich gedroeg. Het had te maken met waar het voor bestemd was. Het was voor God apart gezet en mocht niet voor gewone doeleinden worden gebruikt. Zo is het ook met ons.

De schrijver van Hebreeën gebruikt het woord geheiligd volgens mij op die manier. Ik moet zeggen dat ik daar in de eerste jaren van mijn leven als christen mee geworsteld heb. Ik was namelijk altijd gewend om het woord geheiligd te gebruiken voor het proces van heiliger worden, meer op Christus gaan lijken. Hoewel ik wel in zo'n proces geloof, wordt het woord geheiligd daar in het boek Hebreeën niet voor gebruikt, zoals je volgens mij zult zien.

Hij gebruikte dus het woord volmaaktheid, en hij gebruikte het woord geheiligd. Maar wanneer hij over volmaaktheid spreekt, heeft hij het óf over geestelijk volwassen zijn, zoals in hoofdstuk 6, vers 1, óf over een volmaakt hart voor God hebben. Over een volkomen rein geweten voor God hebben, omdat je vertrouwt op de definitieve werkzaamheid van het offer van Christus. Terwijl we, als we in andere verbanden over volmaakt zijn spreken, waarschijnlijk bedoelen dat iemand zonder zonde is of iets dergelijks. 'Ik ben een volmaakte christen' zou betekenen dat ik geen enkele tekortkoming heb. Zo worden het woord volmaakt en het woord geheiligd in Hebreeën niet gebruikt. We vinden in Hebreeën dus een bijzonder gebruik van vertrouwde woorden, die op een voor ons ongewone manier worden gebruikt.

18

Israëls ongeloof als waarschuwing voor afval

Ten slotte hebben we deze waarschuwingen over afvalligheid. Natuurlijk zullen we elk daarvan vrij uitvoerig bekijken wanneer we ze tegenkomen. Maar we kunnen, zonder die gedeelten erbij te nemen, alvast bespreken wat erin staat. Een overzicht van alle vijf de waarschuwingen. We zullen het hebben over de inhoud van die waarschuwingen en over hoe hij zijn waarschuwingen onderbouwt.

Eén manier is dat hij ons een voorbeeld geeft van het falen van Israël, zodat wij niet in dezelfde val lopen. Dat gebeurt vooral in de hoofdstukken 3 en 4, waar het gaat over de generatie die uit Egypte trok en die het Beloofde Land niet binnenging. Ze trokken uit Egypte met de bedoeling het Beloofde Land binnen te gaan. Ze waren allemaal vol hoop. Toen de Rode Zee zich spleet en de Egyptenaren werden vernietigd, juichte iedereen en zong iedereen erover dat God hun behoud had gegeven en dat hun land eraan kwam. Ze zouden hun eigen natie hebben, ze zouden weer vrije mensen zijn in een vrij land.

Alleen gebeurde dat voor hen niet, omdat ze geen geloof hadden. De schrijver zegt:

Want ook aan ons is het Evangelie verkondigd, evenals aan hen. Maar het gepredikte woord bracht hun geen voordeel, omdat het niet met geloof gepaard ging bij hen die het hoorden.

HEBREEËN 4:2

De gevolgtrekking is dus dat ook jij een belofte van God hebt. Maar wil die jou ten goede komen, dan zul je die met geloof moeten verbinden. Je zult het geloof moeten vasthouden.

Hij verweeft dat met een bespreking van het binnengaan in Gods rust. Dat is een rust van geloof, waarbij je niet op je eigen werken vertrouwt, zoals iemand zou doen als hij terugging naar het Joodse stelsel. Je wilt niet teruggaan naar het vertrouwen op je eigen werken. Je moet rusten in het volbrachte werk van Christus. Israël ging Gods rust niet binnen vanwege hun ongeloof. Deze lezers zouden dezelfde fout kunnen maken. Ze zouden kunnen teruggaan naar een stelsel dat geen rust kent, alleen werken. Volg het slechte voorbeeld van Israël dus niet.

Hij wijst erop dat er eigenlijk niets is om naar terug te gaan. Hij wees erop dat het stelsel ten onder gaat. De verzen in je aantekeningen zijn grotendeels de verzen die daarover spreken.

Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige.

HEBREEËN 13:14

19

Christus verlaten: voorrechten en oordeel

Het derde kenmerk van zijn waarschuwingen is dat hij wil dat ze beseffen hoe groot de voorrechten zijn die ze veronachtzamen als ze Christus verlaten. Je kunt in je aantekeningen zien dat er veel verwijzingen zijn waarin hij wijst op de grote voorrechten die je in Christus hebt. Die voorrechten worden binnen deze waarschuwigsgedeelten opgesomd. Hij brengt ze ter sprake om erop te wijzen dat dit is wat je achterlaat. Ik dacht het niet. Dat wil je niet doen. Dit zijn de dingen die je in Christus hebt en die je niet zult hebben als je Christus verlaat.

Behalve over de grootheid van de voorrechten die veronachtzaamd worden, spreekt hij over de ernst van de belediging die deze veronachtzaming inhoudt. Hier zijn heel wat verwijzingen naar.

hoe zullen wij dan ontvluchten, als wij zo'n grote zaligheid veronachtzamen, die in het begin door de Heere is verkondigd, en die aan ons is bevestigd door hen die Hem gehoord hebben.

HEBREEËN 2:3

Je wilt Gods roeping niet veronachtzamen. Het is een enorme belediging, een klap in Gods gezicht, als Hij je zoiets groots aanbiedt en je het veronachtzaamt.

Die waarschuwingsgedeelten verwijzen vaak naar het komende oordeel en naar het feit dat degenen die Christus verwerpen dat oordeel volkomen verdienen. Daar willen ze dus geen deel aan krijgen. Dat willen ze niet verdienen. Volgens mij zouden we de meeste passages over dat komende oordeel traditioneel gewoon opvatten als verwijzingen naar de hel of het laatste oordeel. Maar als we rekening houden met de context en de situatie waarin de lezers zich bevonden, kan het zijn dat hij niet zozeer naar de hel verwijst, maar naar het komende oordeel over het stelsel waarnaar ze willen terugkeren. Dat stelsel gaat ten onder, en het gaat ten onder in een grote, bloedige vuurbal. Dat is iets verschrikkelijks dat je graag zou willen vermijden als je kunt.

Dan staan er in die waarschuwingen natuurlijk ook heel wat aansporingen om door te gaan. In de aantekeningen kun je heel wat verwijzingen zien. Met deze inleidende opmerkingen wil ik zover zijn dat we aan hoofdstuk 1 kunnen beginnen wanneer we terugkomen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Hebreëen 10:27
- Hebreëen 8:13
- Lukas 22:20
- Hebreëen 13:14
- Mattheüs 24:2
- Hebreëen 13:22
- Hebreëen 10:12
- Hebreëen 1:1-2
- Hebreëen 1:3
- Handelingen 7:53 (gedeeltelijk)
- Hebreëen 2:2
- Hebreëen 2:2-3
- Hebreëen 13:10
- Kolossenzen 2:16-17

- Hebreëen 12:22-24
- Hebreëen 12:22 (gedeeltelijk)
- Hebreëen 9:24
- Hebreëen 9:28
- Hebreëen 7:14
- Hebreëen 7:12
- Psalmen 110:4
- Hebreëen 5:6
- Hebreëen 5:11
- Hebreëen 6:1
- Hebreëen 10:1-2
- Hebreëen 2:10
- Hebreëen 5:8-9
- 2 Korinthe 3:18
- Efeze 4:15
- 2 Petrus 3:18
- 1 Petrus 1:14
- Hebreëen 4:2
- Hebreëen 2:3

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.